

ELS EFECTES DE LA PRIMERA GUERRA CARLINA A LA FESTA DE SANT MAGÍ

Mercè Salsench Ollé

La Primera Guerra Carlina es desenvolupà entre el 2 d'octubre de 1833 i el 6 de juliol de 1840. Dit conflicte civil fou entre isabelins, partidaris d'Isabel, filla del rei difunt Ferran VII, i els carlins, seguidors de Carles, germà de l'anterior. La guerra no fou només un conflicte purament dinàstic sinó que n'amagava un altre encara més transcendent: la lluita entre l'Antic Règim, defensat pels carlins, i el liberalisme, defensat pels isabelins. El triomf d'aquests féu possible la implantació d'un règim liberal a Espanya.

L'Ajuntament de Cervera manifestà la seva adhesió a la reina Isabel II, comportant a la ciutat un esforç econòmic considerable. El Governador militar demanà a l'Ajuntament de Cervera la formació d'una Junta de Fortificació per a defensar la ciutat davant els possibles atacs dels carlins. Es repararen muralles, es tapiaren les principals avingudes i es revisaren els portals, d'entre ells, òbviament el Portal de Sant Magí, que es situava al lateral esquerre de la Capella de Sant Magí, mirada de davant.

Els efectes d'aquesta guerra foren notables tant a la Festa com a la Capella

de Sant Magí. L'any 1835 no es pogué fer la Festa de Sant Magí com de costum, per tant, no hi hagué processó, ni rosari, ni música en vuit dies de la novena, ni sermó, ni ofici. A més a més, el Governador ordenà espitllerar el cambril¹, per la qual cosa no pogueren col·locar la imatge de Sant Magí. Tampoc s'anà a buscar aigua a la Brufaganya², segurament, per la inestabilitat del moment. El 30 de juliol d'aquest mateix any una partida d'homes de Santa Coloma de Queralt s'arribà al Santuari de Sant Magí, ferint greument el prior Domènec Janer i assassinant el subprior Francesc Aluja i el frare Josep. Robaren roba, mobles i comestibles. D'ençà, el Santuari quedà sense assistència personal del rector de parròquia fins el 18 d'agost de 1841, quan tornà de nou el Pare Domènec Janer.

¹ "Llibre de comptes de l'Administració de Sant Magí, 1837-1882". Transcripció de Mercè Salsench Ollé.

² SEGURA, Joan. *Història del Santuari de Sant Magí*. Edició Facsímil. Associació Cultural Alt Gaià. Santa Coloma de Queralt. 1994.

Senyalització de les espitlleres obertes durant la Primera Guerra Carlina.

L'any següent, el 1836, la situació es complicà molt més. El Governador i la Junta de Fortificació ordenaren la desocupació immediata de la Capella de Sant Magí³, ja que s'havia d'apostar un Cos de Guàrdia que destruí les pintures, les motlures i els ornaments clavats a la paret, com també, les parets. A més dintre d'aquest pla de fortificació de la ciutat per evitar l'entrada dels carlins, els capitans de Sant Magí no pogueren cobrar pel cultiu dels terrenys pròxims a la Capella, ja que es van haver de fer grans fosses perquè les muralles quedessin més altes. Fins que s'acabà la guerra fou així.

Davant d'aquest panorama els capitans decidiren traslladar la imatge de Sant Magí i els dos àngels laterals a la Parròquia Santa Maria⁴ amb previ permís del degà de la mateixa. Instal·lats en l'Altar de les Ànimes, que es situava als peus de l'església, es celebraren els actes que es feien per costum a la Capella. La festa també es feia a la Parròquia de Santa Maria, col·locant la imatge de Sant Magí en l'Altar Major i la del tabernacle a l'Altar de les Ànimes.

Quan acabà la guerra, la Capella de Sant Magí quedà destrossada. Tant els capitans com els devots maginers, animats a tornar a tributar els divins

³ "Llibre de comptes de l'Administració de Sant Magí, 1837-1882". Transcripció de Mercè Salsench Ollé.

⁴ *Ibidem*.

cultes cap a l'ermità, determinaren a tornar a recompondre l'edifici. Primer hagueren de demanar llicència al degà de la Parròquia de Santa Maria, a l'Ajuntament, al Governador i al Vicari General de Solsona per beneir-la de nou. Doncs bé, a finals de juliol del 1840 es començà a condicionar l'edifici per a poder fer la festa de nou, i això suposà un cost de 63 lliures, 10 sous i 4 diners ⁵. La imatge de Sant Magí tornà a la Capella amb una solemne processó, que prèviament passà per la ciutat, i en entrar a la Capella s'entonà un *Te Deum* i es tocaren les campanes del Campanar Major.

Podem concloure dos punts: un, que la situació urbanística de la Capella de

Sant Magí, construïda entre el Portal de Sant Magí i la muralla, provocà l'ocupació dels soldats per controlar aquest tram de la muralla, fent espitllerar el cambril. I l'altre, que tant la festa com el culte a Sant Magí es veieren afectats; no obstant, els devots maginers no perderen el culte ni la il·lusió.

Apèndix documental

1841. Cervera.

Llistat de despeses per a arreglar les destrosses de la Capella.

“Llibre de comptes de l'Administració de Sant Magí, 1837-1882”. Transcripció de Mercè Salsench Ollé.

Data de 1841	
Gastos de la recomposició de la Yglesia:	
Són data setse lliura, deu sous a Joseph Florensa, mestre de casas, per 22 jornals a 15 sous; ab recibo de número 1.	16 lliures 15 sous [sic]
Són data catorse lliuras, sinch sous a Ramon Falip, com a mestre de casas, y fer de sobre estan per 19 jornals a 15 sous; ab recibo de número 2.	14 lliures 5 sous
Són data tres lliuras, quinse sous a varios jornalers per 8 jornals de manobra a 5 vint-i-dosos quiscunt.	3 lliures 15 sous
Són data tres lliuras, quinse sous a altres per lo jornal de ydem a 7 sous, 6 diners.	3 lliures 15 sous
Són data dos lliuras, sinch sous a Francisco Bosch per arrencar lo guix de beta per enblanquinar la Capella; ab recibo de número 3.	2 lliures 5 sous

⁵ Apèndix documental.

Són data quatre lliuras dos sous y sis a varios guixaires per la compra de 11 quarteras de guix per dita obra.	4 lliures 2 sous 6 diners
Són data sinch lliuras, catorse sous y quatre a Joseph Yngles per lo valor de quatre vigas; com se expresa en son recibo de número 4.	5 lliures 14 sous 4 diners
Són data sinch lliuras, onse sous y tres a Magí Jané, fusté, per sos trevalls enpleats per dita obra; com consta de compte y recibo de número 5. A més de lo que feu gratis per lo San.	5 lliures 11 sous 3 diners
Són data quatre lliuras, quinse sous per lo refresch als mestres de casas y demás, que ab llicència del Reverend Senyor Degà, treballaren en tots los dias de Festa gratis, des de que se comensà la obra fins a la conclusió.	4 lliures 15 sous
Són data dibuit sous y sis al Senyor Ramon Llobet per oli de llinosa y mangra per pintar las portas de dita Capella y calaxera de la sagristia; ab recibo de número 6.	18 sous 6 diners
Són data una lliura, dibuit sous y nou per lo valor dels claus nesaris per dita obra, tins y pinsells gastats per pintar la faixa a la expresada Capella, com y també, import del correu que costà lo Memorial despachat del Senyor Vicari General de Solsona per beneir la ya sitada Capella; que junt suman:	1 lliura 18 sous 9 diners
Total gastat per la recomposició de la Capella:	63 lliures 10 sous 4 diners

Glossari

Cambril: Cambra elevada i accessible situada darrere un altar presidit per una imatge visible des de la nau principal que rep una especial veneració.

Degà: El més antic dels membres d'un cos per ordre de recepció.

Espitllerar: Fer espitlleres (en un

mur). **Espitllera:** Obertura rectangular llarga i estreta practicada en un mur o en una porta perquè hi entri la llum o per a disparar des de dins.

Tabernacle: Baiard en què es porta la imatge d'algun sant o d'alguna santa.

Te Deum: En llatí, vol dir *A tu, Déu*, que són les primeres paraules d'un càntic, himne cristià.